

FEDERATION
OF EMPLOYERS
OF UKRAINE

ЗА ПІДТРИМКИ:

Danish
Industry

NEW
DEMOCRACY
FUND

**ФІНАНСУВАННЯ.
ОТРИМАННЯ КРЕДИТНИХ КОШТІВ
ДЛЯ ПРОЄКТІВ В ТОМУ ЧИСЛІ
НА ЕКОМОДЕРНІЗАЦІЮ
І ВПРОВАДЖЕННЯ НДТМ**

Посібник підготовлено за підтримки Конфедерації промисловості Данії (DI) та New Democracy Fond в рамках проекту "Кліматична платформа ФРУ".

Відповідальність за зміст покладається виключно на авторів, публікація не означає схвалення з боку Конфедерації промисловості Данії (DI) та New Democracy Fond висловлених у ній думок.

ЗМІСТ

1. Список умовних скорочень	4
2. Необхідність дотримання екологічних і соціальних вимог при фінансуванні за рахунок грантів і кредитних коштів	5
3. Цілі і принципи процесу	7
4. Процедура отримання коштів	8
5. Визначення екосоціальних ризиків	9
6. Надання консультацій	10
7. Приклади успішного фінансування на впровадження НДТМ	11
8. Огляд фінансової діяльності ФРП за проектами, що фінансуються міжнародними фінансовими організаціями	11
9. ФРП у ролі фінансового посередника	12
10. Сектори господарської діяльності бенефіціарів	12
11. Підприємства-бенефіціари	13
12. Форма проведення комплексної екологічної та соціальної оцінки (ESDD)	15
12.1. Частина В. Інформація про належну перевірку екологічних і соціальних питань підприємства	16
12.2. Частина С. Інформація про екосоціальну оцінку(esdd) пропонованої інвестиційної діяльності	20
12.3. Частина D. План дій з екологічних і соціальних аспектів ПДЕСА/ESAP	25
12.4. Частина E. Результат екосоціальної оцінки (ESDD)	26
13. Форма декларації підприємства-бенефіціара з екологічних та соціальних питань (для господарської діяльності з низьким рівнем ризику)	26
14. Контрольний список для візиту на об'єкт з метою екосоціального моніторингу	28
ДОДАТОК А - Типова господарська діяльність підприємств-бенефіціарів ФРП та потенційні галузеві екологічні і соціальні ризики та/або впливи - приклад для сільськогосподарського сектору	44
ДОДАТОК В - класифікація екологічних і соціальних ризиків, прийнята ФРП	47
ДОДАТОК С - Орієнтовний перелік видів діяльності з високим та суттєвим ризиком	50

1 СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

НДТМ - найкращі доступні технології і методи управління

СЕСУ - система екологічного і соціального управління

ФРП - фонд розвитку підприємництва

GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit

ESG - environmental, social, and corporate governance, екологічне, соціальне і корпоративне управління

ФУУ - фінансова установа-учасник (банк)

ОНС - охорона навколишнього середовища

ПКЗ - план коригувальних заходів

ПБ - підприємство-бенефіціар

ПДЕСА/ESAP - план дій з екологічних і соціальних аспектів

МФО - мікрофінансові організації

ММСП - мікро-, малі та середні підприємства

ЕСС - екологічні і соціальні стандарти

ESF - Environmental and Social Framework, Рамковий документ Світового банку щодо екологічних та соціальних вимог

ESDD - Environmental and Social Due Diligence, Екологічна та соціальна належна оцінка

НЕОБХІДНІСТЬ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ВИМОГ ПРИ ФІНАНСУВАННІ ЗА РАХУНОК ГРАНТІВ І КРЕДИТНИХ КОШТІВ

Наразі істотним заходом зі сталого розвитку і екологічної діяльності є дотримання законодавчих вимог по запобіганню промислового забруднення.

Згідно з реформою підприємства з 8 серпня 2025 р почнуть подавати електронні документи до Міндовкілля, якщо їх діяльність потрапила у Перелік видів діяльності на які потрібно до 2029 р отримати Інтегрований дозвіл. Цей Дозвіл містить об'єднану інформацію щодо викидів, поводження з відходами і водокористування.

Ключовим у цьому процесі є модернізація виробництва у зв'язку з прийнятими найкращими доступними технологіями і методами управління (НДТМ) щодо кожного виду виробництва.

НДТМ містять вимоги, починаючи з технологічних рішень, організації процесу і до дотримання екологічних вимог, принципів роботи очисних систем по напрямкам охорона води та надр, охорона атмосферного повітря та поводження з відходами.

Українські підприємства вже 4-й десяток років працюють з дотриманням екологічних вимог згідно з вітчизняним законодавством.

Але в даний час, у зв'язку з вектором руху до європейських норм і активною Євроінтеграцією здійснюється імплементація Європейського законодавства у наше.

Вимоги до запровадження НДТМ, самі НДТМ, видача Інтегрованого дозволу, запобігання промислового забруднення- ключові фігури цього процесу.

Сталий розвиток і екологічні норми - це два об'єднаних процеса. Наразі відбувається підтримка, контроль і активна допомога у фінансуванні даних ініціатив з боку наших європейських партнерів та міжнародних проєктів підтримки. Але заміна виробничих потужностей на нові екологічно чисті з використанням НДТМ - це значний за часом і фінансуванням процес.

Підприємствами розпочатий процес з переходу до впровадження НДТМ у виробничих лініях, і виходячи з фінансової потреби- отримання кредитів, грантів на ці процеси як допоміжний інструмент до власних коштів, які вкладаються у процес переходу до чистих технологій.

Світовий банк дотримується і керується у своїй діяльності концепцією сталого розвитку.

Незалежна асоціація банків України (РСАФ) восени 2024 р ініціювала зустріч з Фондом розвитку підприємництва (ФРП), де було визначено, що банки створюють систему екологічного і соціального управління (СЕСУ), які відповідають вимогам Світового банку і ФРП.

ФРП створений на базі Німецько-українського фонду за рішенням Уряду України.

ФРП реалізує програми підтримки малого середнього бізнесу з метою відновлення діяльності на території України, які зазнали збитків від бойових дій та були деокуповані та фінансової стійкості підприємств.

Також Фонд реалізує програми для підтримки енергетичної незалежності малого підприємництва.

Фонд співпрацює з п'ятирічною ініціативою GIZ з метою економічного відновлення та сталого розвитку України.

Команда GIZ ініціює програми підтримки, які сприяють економічній і енергетичній підтримці бізнесу, соціальній підтримці жінок, ВПО та загалом стійкості суспільства під час випробувань.

Щодо НДТМ – проєкт GIZ надає підтримку (грант) у вигляді 20% від вартості, необхідної для їх впровадження. Також для поліпшення свого фінансового стану підприємство може брати кредит. Діють державні програми. Наразі користуються програмою «Доступні кредити 5-7-9 %», в межах якої міжнародні партнери, які її фінансують вимагають, щоб банки отримували від клієнтів додаткову інформацію стосовно статусу імплементації ESG-стандартів.

Україна може стати технологічним лідером у напрямі впровадження принципів сталого розвитку.

Впровадження ESG-стандартів, з одного боку – це додаткове навантаження на бізнес і населення, а з другого – цивілізований вибір, адже йдеться не лише про зелену економіку чи енергетику, а й про соціальну відповідальність бізнесу перед населенням та Державою.

Впровадження ESG – це не виключно вимога від партнерів для отримання фінансової підтримки, це питання ментального і фізичного здоров'я країни.

Тобто ми розуміємо, що ESG – це та основа, яка керуючись цілями сталого розвитку забезпечить гармонійну взаємодію техногенного впливу людини і природи.

Кредити надаються з урахуванням екологічних і соціальних стандартів Світового банку.

В першу чергу, банківські перевірки застосовувались для аграрного сектору, а надалі – й до всіх підприємств, відповідно до внутрішніх політик керування екологічними і соціальними ризиками.

Це обумовлено і екологічними чинниками, а також ризик-орієнтованим підходом, бо: «Без перевірок проектів на їх екосоціальний вплив більша частина грошей зникає в чорній дірі. Зміни кліматичні, екологічні несуть більше загроз, ніж фінансові» – Світовий банк.

ФРП надає фінансовій установі–учаснику (ФУУ) тобто банкам, посібники по впровадженню систем екосоцуправління. Світовий банк керується у своїй діяльності екосоціальними стандартами.

Міністерство фінансів надають плани екосоціальних заходів для усіх проектів Світового банку.

Крім того, на банки покладено зобов'язання інформувати про досягнення свого кредитного портфелю.

ЦІЛІ І ПРИНЦИПИ ПРОЦЕСУ

3

Ціль – мінімізація негативного впливу на соціальне благополуччя і навколишнє середовище і фінансування проектів за рахунок Світового банку.

Принципи процесу:

- Врахування думок громадськості;
- Екосоціальна відповідальність суспільства;
- Дотримання прав людини задля запобігання дискримінації;
- Достойні умови праці;
- Сприяння ОНС і мінімізації негативного впливу;
- Впровадження кращого світового досвіду.

Таким чином, ми розуміємо, що дотримання сучасних екологічних вимог – це потреба не тільки національного законодавства, а й світового.

А також це вимагається у разі отримання кредитних коштів для впровадження вимог НДТМ, що є зараз на часі.

Далі буде наведена принципова практична частина, яку підприємство повинно мати, щоб успішно здійснити кредитування і отримати кошти для екорегуляції.

4

ПРОЦЕДУРА ОТРИМАННЯ КОШТІВ

Підприємство звертається в банківську установу. **Укладається Кредитна Угода, відповідно до якої:**

1) Підприємства беруть зобов'язання дотримуватись законодавства України з екологічних питань та вимог СЕСУ Банку;

Банк має у штаті спеціалістів з екосоцпитань.

2) Для належної перевірки господарської діяльності з екосоціальних питань використовується **Форма (Анкета)**, яка являє собою документ про здійснення комплексної перевірки і входить до складу Кредитної справи;

Форма використовується для документування всіх кроків.

3) Представники підприємства заповнюють Форму з максимально можливою деталізацією;

4) Підприємства приймають представників банку при здійсненні візиту на об'єкти. Візит відбувається з фотофіксацією для огляду поточного стану майданчика і заповнення матеріалів;

5) Копії Дозвільних документів додаються до Форми;

6) Після заповнення представниками підприємства або банком Форми приймається рішення щодо фінансування, враховуючи ризики, відображені у Формі.

Екосоціальні обов'язки прописуються банком і у разі виявлення недоліків складається план коригувальних заходів (ПКЗ).

7) Підприємство приймає представників банку при здійсненні моніторингу стану екосоцризиків протягом усього терміну фінансування. Відповідає на контрольний перелік питань (шаблон) для візиту на об'єкт.

8) Підприємство - бенефіціар отримує від банку щонайменше одноразово консультації щодо екосоціальної політики банку, вимог СЕСУ Банку щодо потенційних ризиків і наслідків діяльності бенефіціара шляхом листування, телефоном, публікацією в ЗМІ або на офіційному сайті.

9) Підприємство отримує від банку (або його зовнішніх консультантів) навчання і консультації як створити свою СЕСУ.

10) В Кредитну угоду включають екосоціальні обов'язки та у разі виявлення прогалін (невідповідностей) у господарській діяльності підприємство порівняно з вимогами СЕСУ під час комплексної екосоціальної оцінки банком визначаються заходи і дії для реагування у межах плану дій з екосоціальних аспектів (ПДЕСА) з чіткими строками;

11) Підприємство повинно узгодити визначені ПДЕСА заходи;

12) Підприємство здійснює внутрішній моніторинг та звітує перед банком за ПДЕСА (не рідше ніж щоквартально);

13) Дотримання ПДЕСА перевіряється на основі аналізу документації та відвідування;

14) Якщо в результаті моніторингу банк виявляє невідповідності - здійснюється процедура впровадження нових заходів у вигляді ПДЕСА і їх моніторинг;

15) У разі виникнення інцидентів складається Форма повідомлення і Форма розслідування (шаблони);

16) У разі виникнення змін заповнюється Форма сповіщення про зміни та аналіз (шаблон).

Під час візиту на об'єкт з метою ESDD формується звіт з фотофіксацією.

Банк аналізує ризики від діяльності підприємств. Що стосується низьких та помірних ризиків проектів - процедура зазначена вище. Суттєві та високі - процедура більш розгорнута. Також для оцінки часто залучаються незалежні консультанти.

ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОСОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ

5

Механізм зовнішніх комунікацій передбачає: виїзди на місце, перегляд документації, зустрічі з тими, хто може вирішити проблему, розгляд чутливих скарг, розгляд і врегулювання скарг, підзвітність і прозорість перед підприємством та громадськістю.

ФРП потребує надання інформації від банків, а тим самим і від підприємств в максимально можливому обсязі.

Банками здійснюється огляд екосоціального управління Бенефіціара.

Підприємство повинно інформувати про зміни, що можуть привести до нових дозволів.

6

НАДАННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Після підписання Кредитної угоди банк (або сторонні консультанти) проводять навчання підприємств-бенефіціарів стосовно екосоціальних питань, побудови СЕСУ в рамках кредитних проєктів.

Використовуються галузеві посібники по СЕСУ.

Консультації від Банків по СЕСУ містять: основи, кадрову політику, громадянську оборону, охорону праці (розслідування інцидентів та смертельних випадків), питання енергетики.

Звітність формується після виконання ідентифікації екосоціальних ризиків.

В Кредитну Угоду включаються невідповідності і заходи.

Якщо в результаті моніторингу виявлені невідповідності- здійснюється управління невідповідностями.

Для проєктів застосовується базова і детальна СЕСУ.

Банк протягом дії кредитування здійснює систематичну перевірку господарської діяльності.

Плани екологічних і соціальних заходів містять екологічні і соціальні інструменти. Це екополітика, кадрова політика, соціальні плани та процедури, управління трудовими ресурсами.

Підприємства також повинні мати механізми розгляду скарг.

Комплексна екосоціальна оцінка містить дотримання вимог екосоцстандартів.

ПРИКЛАДИ УСПІШНОГО ФІНАНСУВАННЯ НА ВПРОВАДЖЕННЯ НДТМ

Прикладами успішного фінансування на впровадження НДТМ з отриманням грантів від проєкту GIZ і кредитів Програми 5-7-9 є:

1. Проєкт «Реконструкція існуючих систем газоочищення сталеплавильних печей ДСП-25 №3, 4 в СПЦ на АТ «КСЗ» АТ «Кременчуцький сталеливарний завод»;
2. Проєкт «Відповідальне партнерство: грант GIZ як стимул будівництва біогазового комплексу» LLC LVN LTD (Nemiroff);
3. Проєкт «Будівництво очисних споруд для очистки стічних промислових вод потужністю 500 м3 на добу» ТЗОВ «Радивилівмолоко».
4. Проєкт «Підвищення енергоефективності виробництва продукції на ТОВ «Житомирський картонний комбінат» ТОВ «Житомирський картонний комбінат».

ОГЛЯД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФРП ЗА ПРОЄКТАМИ, ЩО ФІНАНСУЮТЬСЯ МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

ФРП має багаторічний досвід управління кредитними лініями від KfW (1996-2022 рр.), грантами від Європейської Комісії (ЄК) (2019-2021 рр.), а також кредитними лініями та технічною допомогою (ТД) від Світового банку (2009-2012 рр.). На сьогоднішній день ФРП співпрацює з такими міжнародними фінансовими організаціями в рамках реалізації проєктів: Світовий банк (СБ); Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР); Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW); Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH; German Sparkassenstiftung; Люксембурзьке агентство зі співробітництва та розвитку; USAID; Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEEF).

9

ФРП У РОЛІ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИКА

ФРП діє як фінансовий посередник у фінансуванні господарської діяльності підприємств-бенефіціарів через проекти та програми, що фінансуються міжнародними фінансовими організаціями та українським Урядом

10

СЕКТОРИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЕНЕФІЦІАРІВ

Основні сектори, які мають право на фінансування ФРП, включають такі (враховуючи проекти та програми ФРП, профінансовані МФО дотепер):

- Різноманітні сектори сільського господарства, у тому числі вирощування, переробна промисловість та торгівля;
 - Сільськогосподарська торгівля та сировина;
 - Сільськогосподарська переробна промисловість;
 - Будівництво;
 - Транспорт;
 - Послуги;
 - Охорона здоров'я;
 - Освіта.
-

ПІДПРИЄМСТВА-БЕНЕФІЦІАРИ

Підприємствами- бенефіціарами в рамках фінансової діяльності ФРП є існуючі та діючі мікро-, малі та середні підприємства (ММСП) та більші підприємства, що працюють в реальному секторі економіки України.

Ілюстративний перелік типових видів діяльності, загальні характеристики галузевих видів діяльності і потенційні екологічні та соціальні ризики і впливи **наведено в Додатку А.**

Екологічні і соціальні вимоги, передбачені СЕСУ ФРП, будуть застосовуватися до ФУУ та у господарській діяльності ПБ, що фінансується ФРП через ФУУ в рамках проєктів та програм, які фінансуються Світовим банком або іншими МФО.

СЕСУ застосовується до господарської діяльності із екологічними та соціальними ризиками, які оцінюються як «Високі», «Суттєві», «Помірні» або «Низькі» відповідно до Рамкового документа про екологічні та соціальні вимоги Світового банку.

Рамковий документ Світового банку щодо екологічних та соціальних вимог – це **Environmental and Social Framework (ESF)**, затверджений у серпні 2016 року та чинний з 1 жовтня 2018 року для всіх нових інвестиційних проєктів, що фінансуються Світовим банком .

Екологічні та соціальні стандарти (ЕСС): десять стандартів, які визначають вимоги до позичальників щодо управління екологічними та соціальними ризиками.

Основні стандарти Світового банку у сфері екологічного та соціального управління – 10 екологічних та соціальних стандартів (ЕСС):

1. **ЕСС 1:** Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливами.
2. **ЕСС 2:** Праця та умови праці.
3. **ЕСС 3:** Ефективне використання ресурсів та запобігання забрудненню.
4. **ЕСС 4:** Здоров'я та безпека спільнот.
5. **ЕСС 5:** Вилучення земель, обмеження у користуванні землею та вимушене переселення.
6. **ЕСС 6:** Збереження біорізноманіття та сталий менеджмент живих природних ресурсів.

7. **ECC 7:** Корінні народи / Історично недостатньо обслуговувані традиційні місцеві спільноти.
8. **ECC 8:** Культурна спадщина.
9. **ECC 9:** Фінансові посередники.
10. **ECC 10:** Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації.

ECC 1 є основою всієї екологічної та соціальної рамки (Environmental and Social Framework, **ESF**) Світового банку. Вона формує підхід до оцінки ризиків у межах інших стандартів, таких як ECC 2 (праця), ECC 5 (переселення), ECC 6 (біорізноманіття) тощо.

Визначення класифікації екологічних та соціальних ризиків (тобто високі, суттєві, помірні та низькі), як їх описано у Директиві СБ щодо екологічних та соціальних аспектів для фінансування інвестиційних проєктів, представлено у **Додатку В**.

Директива Світового банку щодо екологічних та соціальних аспектів для фінансування інвестиційних проєктів – це **Environmental and Social Policy for Investment Project Financing (ESPIPF)**. Цей документ є ключовою частиною **Environmental and Social Framework (ESF)**, який набув чинності 1 жовтня 2018 року.

ESPIPF встановлює обов'язкові вимоги до Світового банку при оцінці та супроводі інвестиційних проєктів. Вона визначає, як банк повинен:

- проводити належну перевірку (due diligence) екологічних та соціальних ризиків;
- оцінювати здатність позичальника дотримуватися екологічних та соціальних стандартів (ECC 1-ECC 10);
- забезпечувати прозорість, участь зацікавлених сторін та ефективні механізми розгляду скарг;
- враховувати ризики для вразливих груп населення.

Ця політика застосовується до всіх нових інвестиційних проєктів, які фінансуються Світовим банком, і є обов'язковою для внутрішніх процедур банку.

Орієнтовний перелік видів діяльності з високим та суттєвим ризиком наводиться у **Додатку С**.

Цей перелік не є вичерпним і є лише ілюстративним; він стосується діяльності з будівництва нових об'єктів або розширення/збільшення потужностей у категоріях, перелічених нижче.

Наведені нижче види діяльності є прикладами господарської діяльності, яка може призвести до потенційно суттєвого екологічного і соціального

впливу, що може бути віднесена до категорії високого або суттєвого ризику, залежно від характеру, місця розташування та масштабу діяльності. Інші види діяльності, не перелічені в цьому документі, також можуть бути віднесені до категорії високого або суттєвого ризику.

Перелік має на меті надати рекомендації як співробітникам ФРП, так і співробітникам ФУУ. Відтак, переліку жодного разу не вважається обов'язковим до виконання. Оцінку ESDD щодо запропонованої господарської діяльності, яка оцінюється як така, що має суттєвий або високий ризик, потрібно проводити за участі технічних і досвідчених консультаційних фірм із питань екологічних і соціальних аспектів. Оцінку ESDD для господарської діяльності з помірним ризиком та комплексними екологічними і соціальними питаннями також мають проводити технічні консультанти для ФРП і ФУУ, коли доречно і необхідно.

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ (ESDD)

Форма ESDD складається з п'яти частин:

- Частина А. Інформація про фінансування;
- Частина В. Інформація про екосоціальну оцінку (ESDD) компанії;
- Частина С. Інформація про ESDD запропонованої інвестиційної діяльності;
- Частина D. План дій з екологічних і соціальних питань (ПДЕСА/ESAP);
- Частина Е. Результат екосоціальної оцінки (ESDD).

Частина А містить інформацію щодо типу фінансування, програм фінансування, розміру фінансування за кредитом та планованих напрямів використання коштів, заповнюється представником банку.

Далі більш детально про частину В, С, D, Е.

12.1 ЧАСТИНА В. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАЛЕЖНУ ПЕРЕВІРКУ ЕКОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

B.1	Назва підприємства:	
B.2	Адреса підприємства (юридична адреса та адреса ведення діяльності):	
B.3	Тип підприємства:	ММСП, Велике підприємство
B.4	Галузь (сектор КВЕД (основна діяльність):	Агробізнес, Інша: (КВЕД)
B.5.	Стислий опис проекту, що фінансується	
B.5	Короткий опис діяльності [Опишіть процеси, об'єкти підприємства на його території та поза нею, використання ресурсів, хімічних речовин тощо, потужність існуючої діяльності, володіння земельними ділянками тощо]	
B.6	Кількість найманих працівників [Надайте розбивку на штатних працівників і працівників за контрактами з розподілом за статтю; вкажіть, чи є працівники постійними, сезонними, працюють неповний робочий день тощо]	
B.7	Специфічні для галузі -аспекти Е-С господарської діяльності, що фінансується (для агросектору, див. Додаток А до СЕСМ ФРП)	
ЕСС 1: Оцінка екологічних та соціальних ризиків і впливів та управління ними		
B.9	Чи має підприємство-бенефіціар ЕС-Політику/ Систему управління, що застосовується до його господарської діяльності? [Опишіть, наприклад, сертифіковані системи управління, задокументовані політики й процедури тощо]	
B.10	Чи має ПБ систему/процедуру виявлення та оцінювання потенційних ЕС-ризиків і наслідків своєї господарської діяльності та управління ними? [Опишіть їх, наприклад, плани поводження з відходами, плани готовності до надзвичайних ситуацій, плани та процедури з охорони та безпеки життєдіяльності (ОПБЖ) тощо]	

В.11	<p>Чи має ПБ призначених кваліфікованих і підготовлених працівників, на яких покладено безпосередню відповідальність за управління ЕС-ризиком і наслідками його господарської діяльності? [Надайте опис, наприклад спеціаліст/менеджер з ЕС, спеціаліст/менеджер з ОПБЖ тощо. Зазначте ім'я та прізвище відповідального працівника разом з інформацією про його професійну підготовку, досвід, пройдене навчання тощо]</p>	
В.12	<p>Чи залучає ПБ підрядників на основі договорів цивільно-правового характеру («підрядників») для здійснення окремих видів своєї господарської діяльності? Якщо так, надайте перелік підрядників. Роз'ясніть, чи стежить Підприємство за тим, щоб його підрядники дотримувались екологічних стандартів, стандартів охорони праці, безпеки життєдіяльності та праці, установлених ПБ?]</p> <p>(Перевірте типовий договір з підрядниками на дотримання вимог законодавства та ЕС стандартів. Якщо вимоги не дотримуються, додайте в ESAP)</p>	
В.13	<p>Чи мали місце випадки порушення ПБ будь-яких ЕС-вимог за попередні 5 років? Чи мали місце інциденти екологічного або соціального характеру? [Надайте інформацію про інциденти екологічного чи соціального характеру, якщо вона є]</p>	
В.14	<p>Зазначте перелік дозволів і ліцензій з екологічних і соціальних питань, що стосуються господарської діяльності ПБ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Висновок з оцінки впливу на довкілля Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами Дозвіл на спецводокористування Дозвіл на провадження діяльності у сфері поводження з відходами/Декларація про відходи Декларація з охорони праці Дозвіл на користування лісовими ресурсами Ліцензія на право зберігання палива Ліцензія на зберігання агрохімікатів та пестицидів Інша дозвільна документація, передбачена чинним законодавством 	<p>Ліцензії, дозволи та ін. Термін дії ліцензії/дозволу</p>

ЕСС 2: Трудові відносини та умови праці		
V.15	<p>Чи існує кадрова політика у ПБ, що застосовується до всієї його господарської діяльності, яка відповідає вимогам чинного законодавства? [Зазначте основні напрями політики, які охоплено. Відповідно до обставин, зверніть увагу на принципи заборони дискримінації під час прийняття на роботу, оплати праці, умови працевлаштування представників незахищених або малозабезпечених категорій]</p>	
V.16	<p>Чи забезпечено для працівників, залучених до господарської діяльності ПБ, безпечні та здорові умови праці? [Зазначте, чи а) запроваджено процедури охорони праці та безпеки життєдіяльності; b) надаються працівникам засоби індивідуального захисту (ЗІЗ), використання яких є обов'язковим; c) передбачено для працівників (штатних і за контрактами) навчання з ОПБЖ; d) які є рівні виробничого травматизму, професійних захворювань і кількість зафіксованих нещасних випадків зі смертельними наслідками на робочому місці (надайте дані про інциденти у сфері ОПБЖ за останні три роки)]</p>	
ЕСС 3: Запобігання забрудненню та ефективність використання ресурсів		
V.17	<p>Чи пов'язана діяльність ПБ зі значним споживанням сировини, енергоносіїв та/або води або призводить до нього?</p> <p>(Ризик суттєвий, визначається обсягом і розміром діяльності) [Якщо так, опишіть заходи, запроваджені для підвищення ефективності споживання енергії, води, сировини та інших ресурсів і матеріалів]</p>	
V.18	<p>Чи призводить діяльність ПБ до утворення забруднень повітря, рідких відходів або великої кількості твердих відходів, що може негативно вплинути на ґрунт, рослинність, річки, поверхневі або підземні води чи сусідні громади? [Якщо так, надайте детальну інформацію. Опишіть, чи наявні а) процедури моніторингу забруднень повітря та води; b) процедури зберігання твердих відходів (у тому числі небезпечних), поводження з ними та їх захоронення; c) процедури реагування на надзвичайні ситуації на випадок розлиття чи випадкових викидів].</p>	

В.19	<p>Чи використовуються в господарській діяльності ПБ резервуари для зберігання палива? [Якщо так, то чи обладнані вони аварійним піддоном чи захисним обвалуванням? Зазначте відповідні дозволи та опишіть порядок дій у разі надзвичайних ситуацій]</p>	
ЕСС 4: Здоров'я та безпека населення		
В.20	<p>Чи розташовані в безпосередній близькості до об'єктів ПБ населені пункти та чи використовуються вони в діяльності Підприємства? [Опишіть характер відносин з відповідною громадою (відсутність претензій та скарг, постійний/регулярний зв'язок між громадою та підприємством, люди з громади працюють на підприємстві, дотримані нормативні відстані до житлової забудови тощо)]</p>	
В.21	<p>Чи запроваджено процедури ліквідації на випадок викидів небезпечних речовин, їх транспортування та захоронення з метою запобігання враженню чи мінімізації враження місцевого населення внаслідок діяльності Підприємства? [Якщо так, надайте короткий опис]</p>	
В.22	<p>Чи потребує господарська діяльність ПБ залучення озброєної охорони для охорони об'єктів? [Якщо так, зазначте, чи містить контракт положення про порядок взаємодії працівників охорони з населенням населених пунктів, розташованих у безпосередній близькості до об'єктів, що використовуються в господарській діяльності Підприємства].</p>	
В.23	<p>Чи здійснюється господарська діяльність Підприємства в місцях, що вразливі до землетрусів, повеней, зсувів, сильного вітру? [Якщо так, зазначте, які протоколи дій на випадок надзвичайних ситуацій запроваджено для працівників та сусідніх населених пунктів].</p>	
ЕСС 6: Збереження біорізноманіття та стале управління живими природними ресурсами		

В.24	Чи здійснюється господарська діяльність Підприємства в межах або біля екологічно чутливих територій, включаючи (але не обмежуючись) територіями, що охороняються законом (наприклад, природно заповідного фонду, національний парк, територія Смарагдової мережі), територій, зарезервованих для заповідання, або територій, визнаних чутливими в авторитетних джерелах або місцевим населенням? [Якщо об'єкти розміщено в межах охоронюваних законом територій, підтвердьте наявність дозволів, необхідних для роботи на таких територіях].	
ЕСС 10: Залучення зацікавлених сторін і розкриття інформації		
В.25	Чи запроваджено процедури взаємодії з місцевим населенням та врегулювання, відповідно до обставин, скарг місцевого населення (наприклад, механізм урегулювання скарг, план залучення зацікавлених сторін) у зв'язку з господарською діяльністю Підприємства? [Якщо так, надайте опис.]	

12.2 ЧАСТИНА С. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЕКОСОЦІАЛЬНУ ОЦІНКУ(ESDD) ПРОПОНОВАНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вимога	Так/Ні
ЕСС 1: Оцінка екологічних та соціальних ризиків і впливів та управління ними	
а. Чи вимагає чинне законодавство країни будь які ЕС-дозволи, ліцензії, експертизи для здійснення пропонованої інвестиційної діяльності?	
б. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з новим будівництвом або масштабним розширенням об'єктів (ставків, систем поводження з твердими відходами, укриттів, доріг (у тому числі під'їзних шляхів), об'єктів культури, шкіл, мостів, причалів тощо)? (ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація (див. ДБН А.2.2-1:2021 Склад та зміст матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище) або висновок з Оцінки впливу на довкілля)	

<p>c. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з ремонтом або реконструкцією будь-якої маломасштабної інфраструктури (наприклад, колодязів, вигрібних ям, душових/мийних або укриттів)? (ризик не нижче помірною, потрібна проектна документація)</p>	
<p>d. Чи потрібне для здійснення пропонованої господарської діяльності відкриття нових кар'єрів? (ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація або звіт з оцінки впливу на довкілля)</p>	
<p>e. Чи потрібні для здійснення пропонованої інвестиційної діяльності якісь супутні об'єкти (наприклад, під'їзні шляхи або ЛЕП)? (відповідна документація: проект, технічні умови, документи на землю тощо)</p>	
<p>f. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з будь-яким ризиком або впливом на осіб або групи, які з огляду на свої особливі обставини можуть опинитись у невикладному чи вразливому становищі⁴? (якщо так, то запросити механізм розгляду скарг, план залучення зацікавлених сторін, у разі провадження діяльності, на яку поширюється дія ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля», запитувати протоколи громадських слухань)</p>	
<p>g. Чи існує план забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на них, розроблений для пропонованої інвестиційної діяльності? (якщо «ні», його слід розробити до фінансування у разі підвищеного ризику)</p>	
<p>ЕСС 2: Трудові відносини та умови праці</p>	
<p>a. Чи передбачає пропонована інвестиційна діяльність залучення додаткової робочої сили, в тому числі безпосереднє наймання працівників, їх залучення за контрактом, залучення працівників основних постачальників та працівників на громадських роботах? (перевірити офіційне працевлаштування)</p>	
<p>b. Чи наражатимуться працівники на нові/додаткові чинники небезпеки на робочих місцях, управління якими під час здійснення пропонованої інвестиційної діяльності має відбуватися згідно з чинним законодавством та настановами охорони довкілля, охорони праці та безпеки життєдіяльності? Перевірити забезпеченість засобами індивідуального захисту та інструктажу з питань охорони праці</p>	
<p>c. Пропонована інвестиційна діяльність може бути пов'язана до використання шкідливої дитячої праці або примусової праці чи призвести до такого використання (в тому числі в ланцюгу постачання)? Якщо «так» - не фінансується - див. Список винятків.</p>	
<p>ЕСС 3: Запобігання забрудненню та ефективність використання ресурсів</p>	
<p>a. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність зі значним споживанням сировини, енергоносіїв та/або води або призводить до нього? у разі потреби запросити дозвіл на користування надрами</p>	

<p>b. Чи призводить пропонована інвестиційна діяльність до утворення забруднень повітря, рідких відходів або великої кількості твердих відходів на етапах будівництва та/або експлуатації, що може негативно вплинути на ґрунт, рослинність, річки, поверхневі або підземні води чи сусідні громади? Якщо так, надайте детальну інформацію. Проектна документація або висновок з оцінки впливу на довкілля</p>	
<p>c. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з видаленням азбесту або інших небезпечних матеріалів? Якщо «так», то ризик не нижче суттєвого, перевірте план поводження з небезпечними відходами</p>	
<p>d. Чи існує потенційна можливість впливу на ґрунт або водойми через використання агрохімікатів (наприклад пестицидів) на сільськогосподарських угіддях як наслідок пропонованої інвестиційної діяльності (наприклад, будівництво системи зрошення, діяльність у сфері сільського господарства, надання допомоги на придбання насіння та добрив, закупівля пестицидів)? Ризик не нижче помірною, перевірте інструкції щодо зберігання та застосування, план ліквідації розливу</p>	
<p>e. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з використанням резервуарів для зберігання палива? Ризик не нижче помірною, перевірте зберігання та план ліквідації розливу</p>	
<p>ЕСС 4: Здоров'я та безпека громади</p>	
<p>a. Чи розташовані в безпосередній близькості до об'єктів пропонованої інвестиційної діяльності населені пункти? (у разі провадження заходів, що підпадають під дію ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля», запитувати протоколи громадських слухань)</p>	
<p>b. Чи запроваджено процедури врегулювання проблем щодо здоров'я, безпеки життєдіяльності та безпеки населення (на випадок викидів небезпечних речовин, їх перевезення чи захоронення тощо) в межах пропонованої інвестиційної діяльності? Якщо «так», перевірте наявність. Якщо «ні», то ризик не нижче помірною</p>	
<p>c. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з залученням озброєної охорони? Ризик не нижче помірною, перевірити договір зі службою охорони</p>	
<p>d. Чи очікується наплив працівників з сусідніх громад? Чи очікується, що працівники користуватимуться послугами охорони здоров'я у громаді? Чи справлятиме їхня присутність тиск на існуючі у громаді служби та об'єкти (водопостачання, електропостачання, охорони здоров'я, відпочинку тощо)? Якщо «так» ризик не нижче помірною</p>	

<p>e. Чи може пропонована інвестиційна діяльність бути пов'язана з негативним впливом на права людини, гендерну рівність, становище жінок і дівчат, загостренням ризику гендерно обумовленого насильства або призводити до цих явищ? Якщо «так» ризик не нижче помірною</p>	
<p>f. Чи зазнають якісь громадські об'єкти, наприклад, школи, заклади охорони здоров'я чи церкви, негативного впливу з боку пропонованої інвестиційної діяльності (наприклад у зв'язку з будівництвом, експлуатацією тощо)? Якщо «так» ризик не нижче помірною</p>	
<p>g. Чи здійснюється пропонована інвестиційна діяльність в місцях, що вразливі до землетрусів, повеней, зсувів, сильного вітру?</p>	
<p>ЕСС 5: Придбання земельних ділянок, обмеження землекористування та вимушене переселення</p>	
<p>a. Чи здійснюється/планується будь-яке придбання земельних ділянок для пропонованої інвестиційної діяльності? Чи місце здійснення діяльності було отримане на підставі відчуження з мотивів суспільної необхідності протягом останніх 5 років в розрахунку на пропоновану інвестиційну діяльність?</p> <p>(Будь-яка покупка землі з використанням сільськогосподарських позик відбуватиметься за принципом добровільного покупця та добровільного продавця, що підтверджується записами про юридичні операції щодо повністю зареєстрованої та нотаріально засвідченої приватної землі, де відсутність спору щодо власності чи користування було підтверджено шляхом перевірки ПФУ заявок на сільськогосподарську позику відповідно до їх СЕСУ).</p>	
<p>b. Чи потребує пропонована інвестиційна діяльність примусового вилучення земель (наприклад шляхом примусового відчуження земельних ділянок урядом з мотивів суспільної необхідності)?</p> <p>(Будь-яка діяльність, яка може спричинити постійне або тимчасове фізичне чи економічне переміщення власників або користувачів будь-якої земельної ділянки, що призведе до втрати або пошкодження активів, включаючи культурні рослини, споруди чи інші поліпшення землі, не є прийнятною для фінансування в рамках проекту. Будь-яка покупка землі з використанням сільськогосподарських позик відбуватиметься за принципом добровільного покупця та добровільного продавця, що підтверджується записами про юридичні операції щодо повністю зареєстрованої та нотаріально засвідченої приватної землі, де відсутність спору щодо власності чи користування було підтверджено шляхом перевірки ПФУ заявок на сільськогосподарську позику відповідно до їх СЕСУ.) Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD (в рамках програми ARISE - не фінансується) (в інших випадках, ризик не нижче суттєвого)</p>	

<p>с. Чи відбулось або відбувається внаслідок придбання земельних ділянок для пропонованої інвестиційної діяльності фізично та/або економічне зумовлене переміщення (зокрема осіб без оформленого права користування землею)? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD(в рамках програми ARISE – не фінансується, в інших випадках, ризик не нижче суттєвого)</p>	
<p>а. Чи потрібні для здійснення пропонованої інвестиційної діяльності якісь супутні об'єкти (наприклад, під'їзні шляхи або ЛЕП), для спорудження яких потрібне примусове придбання нових земельних ділянок?</p> <p>Ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація або висновок з оцінки впливу на довкілля</p>	
<p>ЕСС 6: Збереження біорізноманіття та стале управління живими природними ресурсами</p>	
<p>а. Чи здійснюється пропонована інвестиційна діяльність всередині або біля екологічно чутливих територій, зокрема природоохоронних територій (заповідників, національних парків), територій, зарезервованих для заповідання, або територій, визнаних чутливими в авторитетних джерелах або місцевим населенням? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD (ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація або висновок з оцінки впливу на довкілля)</p>	
<p>б. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з діяльністю, що потенційно може прямо чи опосередковано спричинити значну втрату чи деградацію критично важливих середовищ існування⁵ або призвести до несприятливого впливу для природних середовищ існування⁶. Чи вжито заходів з пом'якшення для мінімізації наслідків? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD (ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація або висновок з оцінки впливу на довкілля)</p>	
<p>с. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність з перетворенням або деградацією природних середовищ існування, що не є критично важливими? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD (ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація або висновок з оцінки впливу на довкілля)</p>	
<p>д. Чи потребуватиме здійснення пропонованої інвестиційної діяльності вирубаня дерев, включно з наземною природною рослинністю? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD (ризик не нижче суттєвого, потрібна проектна документація або висновок з оцінки впливу на довкілля)</p>	
<p>ЕСС 8: Культурна спадщина</p>	

<p>a. Чи розташована пропонована інвестиційна діяльність на території, на якій було або може бути виявлено об'єкти, пам'ятки та споруди культурної спадщини (наприклад артефакти, археологічні пам'ятки, могили, пам'ятки історії або культури)? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD.</p>	
<p>b. Чи розташована пропонована інвестиційна діяльність біля будівель, священних дерев або інших об'єктів, що мають духовну цінність для місцевого населення (наприклад, меморіалів, могил чи каменів), або потребує виконання земельних робіт біля них? Якщо так, потрібна додаткова оцінка у формі детальної ESDD.</p>	
<p>ЕСС 10: Залучення зацікавлених сторін і розкриття інформації</p>	
<p>a. Чи пов'язана пропонована інвестиційна діяльність зі скаргами або запереченнями з боку зацікавлених сторін, що потенційно можуть постраждати від неї, або потенційно може призвести до таких скарг або заперечень? Перевірити наявність механізму розгляду скарг</p>	

ЧАСТИНА D. ПЛАН ДІЙ З ЕКОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ АСПЕКТІВ (ПДЕСА /ESAP)

12.3

№	Підстава: а) Національне законодавство б) ЕС - вимоги МФО	Предмет недотримання / прогалини	Опис недотримання/ прогалини	Опис коригувальних дій, які має вчинити підприємство	Строки виконання дій	Статус дій (виконано/ не виконано/ перенесено (вказати підстави))	Примітки
	наприклад: Недотримання національного законодавства	наприклад: Дозволи в сфері охорони довкілля	наприклад: відсутній висновок про ОВД або дозвіл на ХХХ, або їхній строк чинності сплив	наприклад: Завершити процес оформлення дозволів шляхом подання заявки в державний орган ХХХ	наприклад: До підписання кредитного Договору або до фінансування		
	наприклад: Недотримання вимог ЕСС 3	наприклад: Забруднення ґрунту	наприклад: Витік із бочок для зберігання пестицидів на майданчику	наприклад: Ремонт/заміна пошкодженого обладнання, поводження з забрудненим ґрунтом відповідно до вимог національного законодавства	наприклад: До першої виплати з боку ФУУ		наприклад: Потрібне залучення підрядників
	наприклад: Недотримання вимог ЕСС 4	наприклад: Ризик виникнення надзвичайної ситуації	наприклад: Відсутній План готовності до надзвичайних ситуацій і дій, що відповідає вимогам ЕСС 4	наприклад: Розробити План готовності до надзвичайних ситуацій і дій, що відповідає вимогам ЕСС 4	наприклад: 2-й квартал 202X року наприклад: До другої виплати з боку ФУУ		наприклад: Може бути найнятий сторонній фахівець

12.4 ЧАСТИНА Е. РЕЗУЛЬТАТ ЕКОСОЦІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ (ESDD)

E.1	Категорія ЕС-ризиків запропонованої господарської діяльності?	☐ Високий	☐ Значний	☐ Помірний	☐ Низький	[Додайте необхідні примітки та зауваження]
E.2	Резюме суттєвих ЕС-ризиків	[Надайте перелік суттєвих проблем/ризиків для врахування під час ухвалення фінансового рішення. Він складається на основі проблем/ризиків, виявлених у Контрольному списку ESDD, під час візиту на об'єкт- з метою ESDD та підготовки ESAP				
E.3	Документація ESDD	☐ Ця форма являє собою документ про здійснення ESDD цієї господарської діяльності, що входить до складу кредитної справи, разом з Планом дій з екологічних та соціальних аспектів (ESAP). ☐ Відповідно до процедур, передбачених СЕСУ, потрібна додаткова оцінка ЕС-ризиків/детальна ESDD				

13 ФОРМА ДЕКЛАРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА-БЕНЕФІЦІАРА З ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ (ДЛЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З НИЗЬКИМ РІВНЕМ РИЗИКУ)

Декларацію підписує Підприємство в разі здійснення господарської діяльності з низьким рівнем ризику

ФУУ долучає декларацію до Кредитної угоди

Цим підтверджуємо, що:

- Вся наша діяльність здійснюється згідно з чинним національним законодавством з екологічних і соціальних питань.

- Ми маємо необхідні дійсні дозволи в сфері охорони довкілля та відповідні ліцензії, передбачених національним законодавством для нашої господарської діяльності.

- Наша нинішня діяльність, що підпадає під Кредитну (Фінансову) угоду, що має бути підписана з вашою Фінансовою установою, не внесена до Списку виключень ФРП з екологічних та соціальних питань. [До підписання ФУУ має надати Підприємству копію Списку виключень ФРП].

- Протягом діяльності нашого Підприємства до нього не застосовувались штрафи або інші санкції за порушення законодавчих і нормативно-правових актів з питань охорони довкілля, охорони праці та безпеки життєдіяльності населення та працівників.

- Наше Підприємство прагне забезпечувати для своїх працівників безпечні та здорові умови, а також виконувати всі вимоги щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності, передбачені національним законодавством, сумірні з ризиками ОПБЖ та воєнними ризиками пропонованої діяльності.

- Наше Підприємство не допускає використання дитячої, примусової або рабської праці та забороняє домагання, жорстоке поводження та насильство на робочих місцях у будь-якій формі.

- Наше Підприємство повідомить ФУУ про будь-який інцидент або нещасний випадок, пов'язаний з діяльністю, що фінансується, впродовж 24 годин.

Ми зобов'язуємося здійснювати всю свою діяльність з фінансовою підтримкою, яку ми отримуємо, відповідно до чинного національного екологічного та соціального законодавства та не брати участі в будь-якій діяльності, яка внесена до Списку виключень ФРП.

[Примітка: ФУУ залучатимуть до проведення ESDD незалежних сторонніх спеціалістів («консультантів з ESDD») для розробки Плану дій з екологічних і соціальних аспектів (ПДЕСА/ ESAP) на підставі висновків ESDD.

ФУУ керуються шаблоном, як орієнтиром для розроблення ТЗ для Консультантів з ESDD, яких ФУУ залучатимуть для оцінювання господарської діяльності з помірним/значним (відповідно за потреби) та високим (обов'язково) рівнем ризику.

ФРП також надає ФУУ шаблон АНКЕТИ ESDD ДЛЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З СУТТЄВИМ ТА ВИСОКИМ РІВНЯМИ РИЗИКУ.

1 4 КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК ДЛЯ ВІЗИТУ НА ОБ'ЄКТ З МЕТОЮ ЕКОСОЦІАЛЬНОГО МОНІТОРИНГУ

Екологічні та соціальні стандарти (ЕСС)		Так/Ні/НЗ	Надати опис
ЕСС 1. Оцінка екологічних та соціальних ризиків і впливів та управління ними			
Частина А. Дотримання вимог			
1.1.	Чи відповідає господарська діяльність бенефіціара всім вимогам чинного законодавства України?		
1.2.	Чи наявні екологічні дозволи, ліцензії, погодження, застосовні до господарської діяльності бенефіціара? Якщо так, чи має він на об'єкті реєстр актуальних дозволів і дозвільну документацію? Позначте відповідну документацію.		
1.3.	Чи проводились на підприємстві-бенефіціарі аудиторські/інспекційні перевірки органами охорони довкілля, з питань праці, охорони здоров'я, безпеки тощо за час, що минув після останнього відвідання об'єкта? Якщо так, позначте відповідну документацію.		
1.4.	Чи є господарська діяльність бенефіціара предметом судового розгляду з питань охорони довкілля, праці, охорони здоров'я та безпеки, придбання земельних ділянок або з інших питань? Якщо так, позначте відповідну документацію.		
1.5.	Чи надходили від органів влади штрафи, пені, повідомлення про порушення через невідповідність діяльності встановленим вимогам?		
Частина В. Організаційна спроможність і компетентність			
1.6.	Чи є на об'єкті спеціалізований персонал, відповідальний за управління ЕС-питаннями (наприклад, дотримання вимог, впровадження ESAP)?		
1.7.	Чи наявна документація про проведене навчання персоналу, який бере участь у господарській діяльності бенефіціара?		

Частина С. Моніторинг та звітування			
1.8.	Чи здійснюється органами влади якийсь екологічний моніторинг господарської діяльності, що підтримується, відповідно до національного законодавства? Якщо так, чи були виявлені будь-які порушення та чи було визначено коригувальні дії?		
1.9.	Чи мали місце в цьому звітному періоді будь-які ЕС-аварії або значні інциденти ³³ , які завдали шкоди; призвели до травм або загибелі людей чи до інших проблем зі здоров'ям; привернули увагу сторонніх осіб; вплинули на працівників проекту або населення суміжних громад; позначились на культурних цінностях; або створили зобов'язання для ПБ? Якщо так, перевірте відповідну документацію та відвідайте й огляньте місце інциденту, якщо це можливо.		
Частина D. Інші питання			
1.10.	Чи є якісь ознаки кумулятивного впливу інших об'єктів або забудови в цьому районі?		
ЕСС 2. Трудові відносини та умови праці (щодо всіх працівників на об'єкті, включно з залученими на умовах підряду/субпідряду)			
Частина А. Трудові відносини та умови праці			
2.1	Чи з усіма працівниками, залученими до господарської діяльності, укладено трудові договори?		
2.2	Чи відповідають робочий час, перерви та вихідні (щодня, щотижня, щомісяця) національному законодавству?		
2.3	Чи здійснюється виплата заробітної плати всім працівникам (прямим або за контрактом) відповідно до національного законодавства?		
2.4	Чи регулярно працівники отримують заробітну плату і чи не відпрацьовують вони боргові зобов'язання?		
2.5	Чи наявні на об'єкті ознаки використання примусової праці?		
2.6	Чи наявні працівники, які фактично або як здається не досягли встановленого законом віку?		
2.7	Чи залучені до господарської діяльності бенефіціари працівники-мігранти або сезонні працівники? Якщо так, то якою мірою?		
2.8	Чи мають працівники-мігранти необхідні дозволи на роботу?		

2.9	Якщо працівники забезпечуються проживанням, чи відповідають умови проживання вимогам Настанов МФК/ЄБРР щодо розміщення працівників на проживання (2009 р.)?		
2.10	Чи існує діючий внутрішній механізм врегулювання скарг для збирання та своєчасного врегулювання скарг працівників, залучених до господарської діяльності бенефіціара?		
2.11	Чи існує задокументований метод реєстрації скарг?		
2.12	Чи тривають судові процеси, предметом яких є трудові відносини та умови праці?		
Частина В. Охорона праці та безпека життєдіяльності; Система управління ОПБЖ			
2.13	Чи впроваджено політику, план та/або процедури ОПБЖ?		
2.14	Чи проводяться оцінки ризику для конкретних посад/чинників небезпеки? (наприклад, земляних робіт, робіт на висоті, електробезпеки, роботи з небезпечними речовинами, роботи з небезпечними речовинами, як-от агрохімікати та пестициди, робіт у замкнутих просторах, експлуатації будівельної або сільськогосподарської техніки та обладнання тощо)?		
2.15	Чи ведеться документація про базовий та спеціальний інструктаж працівників з ОПБЖ? (наприклад, навчання щодо земляних робіт, робіт на висоті, безпеки на дорозі, поводження з небезпечними речовинами, замкнутих просторів, електричного обладнання тощо)		
2.16	Чи проводиться на об'єкті регулярно (наприклад, щоденне) навчання користуванню набором інструментів?		
2.17	Чи впроваджено систему дозволів на виконання робіт?		
2.18	Чи існує система моніторингу та реєстрації інцидентів/аварій у сфері охорони праці (наприклад, Журнал інцидентів/аварій)?		
2.19	Чи впроваджено систему моніторингу та реєстрації передаварійних ситуацій?		
2.20	Чи існує система розслідування нещасних випадків і значних інцидентів і повідомлення про них?		

2.21	Чи існують механізми подання повідомлень про порушення вимог у сфері охорони праці?		
2.22	Чи існує план забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на них, у якому розглянуто ризики, притаманні підтримуваній інвестиційній діяльності? (наприклад, спеціальні процедури готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на пожежі або вибухи, пов'язані з агрохімікатами)		
2.23	Чи проводиться періодичне навчання з відпрацювання Плану забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на них?		
2.24	Чи існують операційні процедури зупинки технологічного процесу, евакуації тощо?		
Загальна безпека			
2.25	Чи забезпечено для працівників, залучених до господарської діяльності бенефіціара, безпечні та здорові умови праці?		
2.26	Чи практика господарювання на об'єкті загалом відповідає передовій міжнародній практиці? (наприклад, територія чиста й охайна, без небезпеки спіткнутися, на доріжках немає перешкод тощо)		
2.27	Чи відповідає стандартам якості питної води вода, що подається в зони приготування їжі або для цілей особистої гігієни (вмивання чи купання)?		
2.28	Чи використовуються будівлі для господарської діяльності бенефіціара? Якщо так, то чи є будівлі конструктивно безпечними, забезпечуючи належний захист від кліматичних умов і прийнятні умови освітлення та шуму, вогнестійкості тощо?		
2.29	Підлога рівна, не похила та не сковзька?		
2.30	Чи розташоване важке обладнання з коливальними, обертовими або зворотно-поступальними механізмами у спеціальних будівлях або конструктивно ізольованих секціях?		
2.31	Чи ідентифіковано потенційні джерела займання, палива та кисню?		
2.32	Чи існують механізми для перевірки придатності працівників, залучених до господарської діяльності бенефіціара?		

2.33	Чи обладнання на майданчику виглядає справним і чи є записи, що документально підтверджують регулярні перевірки та технічне обслуговування?		
2.34	Чи є на місці належно обладнаний ізолятор та/або автомобіль швидкої допомоги для перевезення хворих?		
2.35	Чи призначено на об'єкті відповідального за надання першої допомоги та чи наявне належне обладнання для надання першої допомоги?		
2.36	Чи є на об'єкті стенд з інформацією про пожежників і рятувальників?		
2.37	Чи забезпечено належні умови для чоловіків і жінок (включно з працівниками, що перебувають у роз'їздах) для прийому їжі, користування туалетом, відпочинку та миття рук?		
2.38	Чи облаштовано місця для миття рук з милом і теплою водою?		
2.39	Чи достатнім є опалення/охолодження середовища всередині приміщень?		
2.40	Чи схоже, що на об'єкті немає азбесту?		
2.41	Якщо такий ризик актуальний, чи існує план поводження з азбестом?		
Керування автотранспортом, безпека на дорогах, рух транспортних засобів			
2.42	Чи наявні спеціальні протоколи безпечного транспортування небезпечних матеріалів (як-от хімікати, агрохімікати, сільськогосподарські матеріали тощо) для запобігання розливам і нещасним випадкам?		
2.43	Чи вжито адекватних заходів проти ризику, пов'язаного з рухом транспортних засобів?		
2.44	Чи вжито адекватних заходів безпеки дорожнього руху та заходів щодо регулювання руху транспорту?		
2.45	Чи пройшли підготовку водії, які беруть участь у господарській діяльності бенефіціарів? Чи всі водії мають дійсні водійські посвідчення та дозвіл на керування автотранспортом?		
2.46	Чи організовано дорожній рух на об'єкті згідно з планами організації дорожнього руху?		

2.47	2.47 Чи техніка та обладнання (наприклад, будівельна техніка, трактори, комбайни тощо) виглядають справними та чи є записи, що документально підтверджують їх регулярну перевірку та технічне обслуговування?		
2.48	Чи є підсобники, що допомагають водіям?		
2.49	Чи передбачений захист вразливих складських приміщень на випадок зіткнення транспортних засобів?		
2.50	Чи скрізь, де це можливо, уникають руху заднім ходом і чи діють системи односторонньої організації руху?		
2.51	Чи забезпечено використання ременів безпеки під час руху транспортних засобів?		
2.52	Чи уникають водії використання мобільних телефонів за кермом?		
2.53	Чи забезпечене дотримання обмежень швидкості?		
2.54	Чи автомобільні та пішохідні доріжки на об'єкті відокремлено одні від одних?		
2.55	Чи носять працівники світловідбивні куртки?		
2.56	Чи транспортні засоби, в тому числі фари, звукові сигнали та шини, перебувають у справному стані?		
2.57	Чи проводиться щоденний огляд водіїв для підтвердження придатності до керування транспортом?		
Безпека земляних робіт			
2.58	Чи вжито адекватних заходів проти ризиків, пов'язаних із земляними роботами?		
2.59	Чи здійснюється ефективно закріплення бортів котловану? Чи транспортні засоби та важкі матеріали утримуються подалі від країв?		
2.60	Чи належним чином освітлено місця виконання земляних робіт для забезпечення постійної видимості?		
2.61	Чи місця земляних робіт сухі та вільні від ґрунтових вод, і чи не проходять крізь них пошкоджені інженерні комунікації?		
2.62	Чи пройшли навчання працівники, які входять у котлован?		

2.63	Чи проводить компетентна уповноважена особа перевірки на початку кожної зміни?		
2.64	Чи використовуються упорні колоди для запобігання наближенню транспортних засобів і механізмів до небезпечних ділянок виконання земляних робіт		
2.65	Чи не зберігаються матеріали, включно з вийнятим ґрунтом, поряд із краєм котловану.		
Падіння з висоти			
2.66	Чи можливо виконувати відповідну роботу на рівні землі?		
2.67	Чи були проведені оцінки ризиків роботи на висоті?		
2.68	Чи вжито адекватних заходів для запобігання ризику падіння працівників з висоти? (наприклад, у працівників, які працюють на висотних сільськогосподарських спорудах, наприклад, силосах, зернових елеваторах, працівників, зайнятих обробкою врожаю та збиранням урожаю на висоті, наприклад, збиранням фруктів з високих дерев, є прив'язні ремені, які використовуються та закріплюються в місцях можливого падіння)		
2.69	Чи кріпляться драбини зверху і знизу?		
2.70	Чи встановлено захисні поручні для запобігання падінню?		
2.71	Чи працівники, які працюють на висоті, перебувають під наглядом і чи діють вони безпечно?		
Обмежений простір			
2.72	Чи запроваджено спеціальні заходи безпеки, що передбачають заборону на вхід до обмежених просторів для запобігання зануренню чи задушенню? (наприклад, у бункери для зберігання зерна, силоси, резервуари для бродіння, інші резервуари для зберігання рідини тощо)		
2.73	Чи передбачено протоколи безпеки для входу в обмежені простори та роботи в них, які використовуються в сільськогосподарських процесах?		
2.74	Чи впроваджено систему дозволів на виконання робіт, якщо неможливо уникнути входу в обмежений простір?		

2.75	Чи використовуються відповідні засоби індивідуального захисту, включаючи відповідні дихальні апарати та ремені безпеки, під'єднані до страхувального леєра для екстреного витягнення?		
2.76	Чи під час моніторингу замкнених просторів використовується обладнання для виявлення газу?		
2.77	Чи мають працівники достатньо простору та освітлення для роботи?		
2.78	Чи призначено уповноваженого з охорони праці та чи підтримує він/вона постійний зв'язок із працівниками?		
Електрична безпека			
2.79	Чи вжито відповідних заходів електричної безпеки? (наприклад, заходи безпеки для зрошувальних і водяних насосних систем, заходи ізоляції та захисту від вологи в тепличних системах тощо для запобігання небезпеці враження електричним струмом тощо)		
2.80	Чи замкнено електричні щити та провідники, а доступ до них має лише уповноважений персонал?		
2.81	Чи наявні докази проведення випробувань на безпеку портативних і стаціонарних електричних пристроїв і систем?		
2.82	Чи регулярно проводяться технічне обслуговування та перевірка безпеки електричних компонентів машин і обладнання? (наприклад, сільськогосподарської техніки тощо)		
2.83	Чи впроваджено процедури безпечної ізоляції (блокування/позначення)?		
2.84	Чи призначене електрообладнання, що використовується у вибухонебезпечних середовищах, для такого використання?		
2.85	Чи захищено електричні кабелі, які перебувають під дією несприятливих умов на об'єкті?		
Небезпечні матеріали			
2.86	Чи зберігаються небезпечні матеріали (такі як технологічні хімікати, агрохімікати тощо) у безпечній вентильованій зоні подалі від працівників і місць зберігання харчових продуктів?		

2.87	Чи вжито відповідних заходів безпеки щодо небезпечних матеріалів?		
2.88	Чи контролюється викид небезпечних речовин біля їх джерела?		
2.89	Чи забезпечено достатню вентиляцію для запобігання роботі в повітрі, насиченому пилом або димом?		
2.90	Чи здійснюється безпечна утилізація шкідливих речовин?		
2.91	Чи зберігаються небезпечні матеріали під час використання у спеціально маркованих контейнерах?		
Противопожежний і противибуховий захист			
2.92	Чи вжито адекватних заходів пожежної безпеки? (наприклад, заходів пожежної безпеки, специфічних для зберігання хімікатів, агрохімікатів, з відповідними вогнегасниками та умовами зберігання тощо)		
2.93	Чи наявне протипожежне обладнання в робочих зонах?		
2.94	Чи зберігаються легкозаймисті матеріали відповідно до паспортів безпеки постачальників?		
2.95	Чи забезпечено протидію утворенню вибухонебезпечноого середовища шляхом належної вентиляції?		
2.96	Чи системи пожежної та аварійної сигналізації дають як звуковий, так і світловий сигнал?		
2.97	Чи впроваджено процедури на випадок надзвичайних ситуацій і плани протипожежних заходів?		
Фізичні, хімічні, біологічні та психосоціальні ризики			
2.98	Чи вжито адекватних заходів проти фізичних, хімічних, біологічних та/або радіаційних ризиків, що виникають у результаті господарської діяльності бенефіціара (наприклад, проти шуму, пилу, випарів, азбесту, роботи в умовах вологості, вібрації, ручного перевантажування тощо)?		
2.99	Чи наявне достатнє освітлення?		
2.100	Чи проводиться моніторинг рівня шуму в робочих зонах?		

2.101	Чи шумне обладнання закрито та чи встановлено акустичні бар'єри?		
2.102	Чи наявні докази моніторингу якості повітря?		
2.103	Чи забезпечено працівників, що працюють на відкритому повітрі, відповідним теплим і вологозахисним одягом?		
2.104	Чи застосовуються відповідні засоби індивідуального захисту для запобігання контакту речовин зі шкірою, очима або їх вдиханню?		
2.105	Чи наявні паспорти безпеки для всіх використовуваних небезпечних матеріалів?		
2.106	Чи наявні ознаки застою рідин?		
2.107	Чи сайт вільний від шкідників?		
2.108	Чи вакциновані працівники, якщо це необхідно?		
2.109	Чи використовується захист рук там, де можуть трапитись голки та гострі предмети?		
2.110	Чи використовуються контейнери для гострих предметів для утилізації голки та подібних матеріалів?		
2.111	Чи вжито адекватних заходів проти психосоціальних ризиків (таких як впливу шуму, поганого освітлення, відсутності теплового комфорту тощо)?		
Радіаційний ризик			
2.112	Чи повідомляють відповідні органи про використання радіації на об'єкті?		
2.113	Чи використовується випромінювання лише у визначених місцях?		
2.114	Чи здійснюється контроль за ЗІЗ і дозами опромінення для тих, хто зазнав дії опромінення?		
2.115	Чи контролює використання радіації компетентна особа?		
Користування засобами індивідуального захисту (ЗІЗ)			
2.116	Чи є ЗІЗ доступними та чи належним чином вони використовуються на об'єкті відповідно до специфічних для робіт чинників небезпеки (наприклад, для роботи з хімікатами, агрохімікатами, роботи на висоті чи в обмеженому просторі тощо)?		

2.117	Чи вжито відповідних заходів контролю та чи встановлено вказівники, які вказують на необхідність використання ЗІЗ?		
2.118	Чи використовуються засоби захисту слуху в шумному робочому середовищі?		
2.119	Чи використовується захист рук там, де можуть трапитись голки або гострі предмети?		
2.120	Чи забезпечені працівники відповідним теплим і вологозахисним одягом?		
ЕСС 3. Ефективність використання ресурсів, запобігання забрудненню довкілля			
3.1	Чи вжито заходів щодо економії води для оптимізації та зменшення споживання води? (наприклад, води, що використовується для поливу, виробництва бетону, будівельних робіт, промислових процесів тощо)		
3.2	Чи регулярно перевіряється та обслуговується обладнання для забезпечення ефективного використання води та запобігання витокам або несправностям? (наприклад, системи поливу тощо)		
3.3	Чи застосовуються сучасні методи підвищення ефективності використання води? (наприклад, датчики крапельного зрошення або вологості ґрунту у випадку рослинництва, системи рециркуляції води в промислових процесах тощо)		
3.4	Чи вжито заходів щодо запобігання забрудненню джерел води? (наприклад, забруднення від промислових процесів, сільськогосподарської діяльності та агрохімікатів тощо)		
3.5	Чи вжито заходів щодо запобігання забрудненню ґрунту? (наприклад, забруднення через витік бензину/дизельного палива, небезпечних матеріалів, небезпечних відходів тощо)		
3.6	Чи здійснюється регулярний моніторинг якості води в місцевих джерелах води, на які потенційно впливає господарська діяльність?		
3.7	Чи наявні докази перевищення дозволених граничних показників скидів/викидів?		
3.8	Чи мають місце будь-які недозволені скиди, викиди, утилізація відходів, пов'язані зі здійсненням господарської діяльності?		

3.9	Чи наявні докази застосування ієрархії зменшення утворення відходів на об'єкті (уникнення, мінімізація, повторне використання, переробка/відновлення, утилізація)?		
3.10	Чи є практика поводження з відходами на об'єкті належною? (наприклад, належне господарювання, застосування ієрархії зменшення утворення відходів, належне тимчасове зберігання відходів, утилізація відповідно о національних нормативних вимог, ведення обліку, стає управління рослинними залишками, компостування тощо)		
3.11	Чи наявні ознаки витоків і розливів навколо резервуарів для зберігання, обладнання для очищення стічних вод, трубопроводів, місць зберігання матеріалів і відходів, будівельного обладнання, інших експлуатаційних об'єктів тощо?		
3.12	Чи наявні на об'єкті підземні споруди, як-от резервуари для зберігання, каналізаційні системи тощо, та чи регулярно вони перевіряються?		
3.13	Чи наявне будь-яке минуле або теперішнє відоме забруднення ґрунтів або підземних вод, пов'язане з ділянкою, зумовлене підтримуваною господарською діяльністю або міграцією забруднень з інших сусідніх ділянок/землекористувань?		
3.14	Чи вжито адекватних заходів захисту навколо резервуарів для зберігання рідин? (таких як аварійні піддони, обвалування, обладнання для виявлення витоків тощо)		
3.15	Чи вжито адекватних заходів щодо безпеки небезпечних матеріалів? (наприклад, зберігання агрохімікатів, пестицидів, гербіцидів, добрив у спеціально відведених, безпечних і вентильованих місцях, використання замкнених кліток подалі від місць можливого пошкодження транспортним засобом, оптимізація норм внесення добрив і пестицидів тощо)		
3.16	Чи вжито заходів для мінімізації впливу транспортних засобів на навколишнє середовище, наприклад шляхом контролю викидів? (наприклад, обмеження використання транспортних засобів, механізмів та обладнання на холостому ходу, належна утилізація відпрацьованого масла, акумуляторів тощо)		

3.17	Чи віддається перевага під час ведення господарської діяльності економічним транспортним засобам або транспортним засобам з низькими рівнями викидів?		
ЕСС 4. Здоров'я та безпека населення			
4.1	Чи мали місце пошкодження джерел води, що використовуються населенням, об'єктів комунального майна, існуючої інфраструктури, громадських будівель, автомобільних доріг, парків, шкіл, місць рекреації або культу тощо, порушення режиму користування ними та обмеження доступу до них внаслідок господарської діяльності?		
4.2	Чи застосовуються заходи та механізми для запобігання несанкціонованому доступу до робочих місць на ПБ?		
4.3	Чи призводить господарська діяльність бенефіціара до значного порушення умов життєдіяльності місцевих громад/чутливих рецепторів через утворення пилу, шуму, запаху, підвищення інтенсивності руху транспорту тощо?		
4.4	Чи створює господарська діяльність бенефіціара ризику для здоров'я та безпеки громади через транспортування матеріалів (як-от будівельні матеріали, хімікати, сільськогосподарські ресурси, агрохімікати тощо)?		
4.5	Чи може господарська діяльність бенефіціара спричинити ризику пожежі, вибуху, витоку газу, розливу, впливу хімікатів, повені, зсувів тощо, які можуть позначитись на місцевому населенні?		
4.6	Чи існує потенційна можливість тимчасового чи постійного припливу робочої сили?		
4.7	Чи виникали на сьогоднішній день проблеми/інциденти з безпекою на об'єктах господарської діяльності?		
4.8	Чи застосовуються для господарської діяльності приватні охоронні послуги від авторитетних ліцензованих компаній?		
4.9	Чи отримано необхідні дозволи на надання приватних охоронних послуг?		
4.10	Чи перебуває на робочих місцях озброєний персонал охорони?		
4.11	Чи існує механізм, який гарантує перевірку працівників служби безпеки на причетність до зловживань у минулому?		

4.12	Чи навчений персонал служби безпеки взаємодії з місцевим населенням?		
4.13	Чи мали місце які-небудь інциденти, пов'язані з працівниками служби безпеки та місцевою громадою, або внутрішні чи зовнішні скарги на дії працівників служби безпеки?		
4.14	Чи існує план забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на них на випадок потенційних інцидентів, як-от розлиття хімікатів, пожежі та стихійні лиха?		
ЕСС 5. Придбання земельних ділянок, обмеження землекористування та вимушене переселення			
5.1	Чи здійснюється/планується будь-яке придбання земельних ділянок для господарської діяльності бенефіціара? (наприклад, земель сільськогосподарського призначення, пасовищ, та інших угідь, які місцеве населення використовує в різних цілях спільно)?		
5.2	Чи спричинило це будь-яке фізично та/або економічно зумовлене переміщення?		
5.3	Якщо так, чи впроваджуються заходи, передбачені Планом переселення?		
5.4	Чи встановлено постійні або тимчасові обмеження на використання земель приватної чи державної власності ³⁴ внаслідок господарської діяльності бенефіціара?		
5.5	Чи наявні ознаки примусового виселення?		
5.6	Чи наявні незахищені та/або вразливі особи чи групи, на яких негативно вплинуло придбання землі для ведення господарської діяльності?		
5.7	Чи існує механізм урегулювання скарг, доступний для людей, які постраждали внаслідок придбання землі для господарської діяльності?		
5.8	Чи мали місце скарги, пов'язані з придбанням землі, що були отримані та розглянуті/мають бути розглянуті у складі реалізації субпроєкту?		
ЕСС 6. Збереження біорізноманіття та стале управління живими природними ресурсами			
6.1	Чи впроваджуються заходи/дії з управління біорізноманіттям, визначені в ЕС-інструментах (наприклад, ESIA, ESMP, План управління біорізноманіттям/план дій з біорізноманіття тощо)?		

6.2	Чи вжито заходів боротьби з ерозією, щоб запобігти втраті та деградації ґрунтів?		
6.3	Чи є якісь ділянки об'єкта, які очікують на відновлення/рекультивуацію, чи здійснюються проекти з відновлення середовищ існування для відновлення територій, які постраждали від сільськогосподарської діяльності?		
6.4	Чи існують заходи для запобігання інтродукції та поширенню інвазивних видів через сільськогосподарську діяльність?		
ЕСС 8. Культурна спадщина			
8.1	Чи були отримані від державних органів влади відповідні дозволи/погодження, необхідні для роботи з об'єктами культурної спадщини, що охороняються законом?		
8.2	Чи є на території місця випадкових знахідок, управління якими здійснюється згідно з порядком поводження з випадковими знахідками?		
ЕСС 10. Залучення зацікавлених сторін і розкриття інформації			
10.1	Чи впроваджується ПЗЗС, якщо його було розроблено?		
10.2	Чи існує система взаємодії з місцевим населенням з питань потенційних наслідків господарської діяльності?		
10.3	Чи існує діючий механізм врегулювання скарг для збирання та своєчасного врегулювання скарг зовнішніх зацікавлених сторін, включаючи постраждалих осіб та інших зацікавлених зовнішніх сторін?		
10.4	Чи існує задокументований метод реєстрації скарг?		
10.5	Чи надається зацікавленим сторонам інформація про ЕС-інструменти, інформацію про які оприлюднено?		
11. Воєнні ризики			

11.1.	<p>Чи умови воєнного часу роблять гострішими будь-які з ризиків або наслідків, висвітлених у попередніх запитаннях? Чи становлять вони додаткову загрозу для працівників ПБ або населення прилеглих населених пунктів? Якщо так, надайте опис.</p> <p>(наприклад, місця робіт або поля, забруднені наземними мінами та вибухонебезпечними залишками війни, господарська діяльність поблизу зон активних бойових дій, розливи небезпечних матеріалів унаслідок військових дій, обмеження доступу до медичної допомоги через пошкоджену інфраструктуру чи конфлікт, що триває; обмеження доступу до необхідних ресурсів, таких як їжі, води та житла, що посилює вразливість працівників і населення прилеглих населених пунктів, пошкодження полів, обладнання та складських приміщень, що порушує господарську діяльність, постійний вплив конфліктів і насильства, що призводить до психологічного стресу, травм і проблем із психічним здоров'ям серед працівників тощо)</p>		
11.2.	<p>Чи вжито заходів для пом'якшення цих ризиків або наслідків?</p> <p>(наприклад, План забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на них, яким передбачено відповідні надзвичайні ситуації, навчання з безпеки та охорони тощо)</p>		
Висновок			
12.1.	<p>Додайте свої зауваження за результатами спостережень, зроблених під час відвідування об'єктів у зв'язку з екологічними та соціальними питаннями, які не було висвітлено вище.</p>		

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А – Типова господарська діяльність підприємств-бенефіціарів ФРП та потенційні галузеві екологічні і соціальні ризики та/або впливи - приклад для сільськогосподарського сектору

Сектор	Типові види господарської діяльності підприємство-бенефіціарів та їхні характеристики	Потенційні екологічні та соціальні ризики та/або впливи, характерні для конкретного сектору, згідно з відповідними еколого-соціальними стандартами (ЕСС)
Сільськогосподарський сектор		
<p>Великі сільськогосподарські підприємства</p> <p>Фермерські господарства, які не є малими і, таким чином, можуть отримати доступ до достатнього комерційного фінансування за програмами ФРП</p>	<p>Типові види діяльності підприємств-бенефіціарів у цьому секторі</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закупівля та використання агрохімікатів (наприклад, пестицидів, добрив тощо) сільськогосподарськими підприємствами • Придбання обладнання та матеріалів сільськогосподарськими підприємствами (наприклад, енергоносіїв для елеваторів) • Дрібномасштабні будівельні роботи (наприклад, будівництво невеликих ферм, складів, зерносховищ) підрядниками, найнятими сільськогосподарськими підприємствами (наприклад, будівельні роботи для покращення сільськогосподарського виробництва, ремонт сільськогосподарських об'єктів тощо) • Транспортування та монтаж обладнання, придбаного сільськогосподарськими підприємствами <p><u>Загальні характеристики цієї господарської діяльності</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Обмежене залучення робочої сили в сільському господарстві з огляду на високий рівень механізації</u> • <u>У випадку малих фермерських господарств відповідні інвестиції можуть вимагати додаткової робочої сили та підвищувати ризик випадків використання дитячої праці</u> 	<p>ЕСС 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ризики для ефективного залучення підприємств, очолюваних жінками, які намагаються отримати доступ до фінансування, з причин, пов'язаних з культурою та можливостями, або підприємств, очолюваних особами/групами, які перебувають у несприятливому або вразливому становищі <p>ЕСС 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ризики щодо прав працівників підприємств-бенефіціарів • Ризики щодо умов праці та/або проживання працівників підприємств-бенефіціарів у разі невідповідності вимогам НМГП • Ризик використання дитячої праці (у випадку малих фермерських господарств, наприклад, діти на сімейних фермах) • Ризики, пов'язані з охороною праці (наприклад, через небезпечні методи роботи, неналежне використання засобів індивідуального захисту тощо) • Підвищені ризики виникнення проблем з охороною праці внаслідок поганого управління об'єктом

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Не використовують волонтерську роботу громадськості для здійснення діяльності</u> • <u>Підрядники будівельних робіт, найняті сільськогосподарськими підприємствами для виконання дрібних будівельних робіт, а також для транспортування та монтажу закупленого обладнання</u> • <u>Використання пестицидів, добрив для сільськогосподарського виробництва</u> • <u>Не передбачається діяльність, яка може спричинити тимчасове або постійне фізичне або економічне переміщення, втрату активів або обмеження доступу</u> • <u>Операції з землею або майном будуть здійснюватися бенефіціарами в рамках проекту на основі принципу «покупець бажає придбати, продавець бажає продати», що підтверджується документами, які повинні бути надані бенефіціаром</u> • <u>Поточний воєнний стан та контекст бойових дій означає, що залучення та консультації є вкрай обмеженими</u> • <u>Діяльність призведе до створення робочих місць для місцевого населення та отримання доходу від надання послуг (що матиме позитивний вплив на громади)</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ризики для працівників (наприклад, працівників, які збирають сільськогосподарську продукцію та обслуговують сільськогосподарську техніку), пов'язані з вибухонебезпечними залишками війни (ВЗВ) та невибірковими або цілеспрямованими повітряними нападами <p><u>ECC 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ризик забруднення ґрунтових вод через неналежне використання добрив та інших агрохімікатів • Вплив розчищення від рослинності на земельних ділянках, визначених як сільськогосподарські, але не оброблювані протягом певного часу (відновлені оселища) • Вплив на довкілля через утворення відходів (у тому числі небезпечних) у результаті сільськогосподарської діяльності • Вплив на навколишнє середовище внаслідок сільськогосподарських стоків • Ризик ерозії (у разі обробітку раніше непорушених земель, призначених для ведення сільського господарства) • Ризик аварій, що призводять до забруднення навколишнього середовища (наприклад, дорожньо-транспортні пригоди під час транспортування обладнання або сільськогосподарських матеріалів, розлив або витік з техніки або транспортних засобів, або через неналежне зберігання та/або використання пестицидів, добрив тощо) <p><u>ECC 4</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Не використовують волонтерську роботу громадськості для здійснення діяльності • Підрядники будівельних робіт, найняті сільськогосподарськими підприємствами для виконання дрібних будівельних робіт, а також для транспортування та монтажу закупленого обладнання • Використання пестицидів, добрив для сільськогосподарського виробництва
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Не передбачається діяльність, яка може спричинити тимчасове або постійне фізичне або економічне переміщення, втрату активів або обмеження доступу • Операції з землею або майном будуть здійснюватися бенефіціарами в рамках проєкту на основі принципу «покупець бажає придбати, продавець бажає продати», що підтверджується документами, які повинні бути надані бенефіціаром • Поточний військовий стан та контекст бойових дій означає, що залучення та консультації є вкрай обмеженими • Діяльність призведе до створення робочих місць для місцевого населення та отримання доходу від надання послуг (що матиме позитивний вплив на громади) <p><u>ECC 6</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ризик забруднення оселищ через сільськогосподарські стоки, у разі неналежного зберігання або використання хімікатів, екстенсивного використання водних ресурсів (впливає на водні оселища) • Фрагментація/руйнування оселищ та втрата біорізноманіття через вирубку рослинності на земельних ділянках, призначених для сільськогосподарського виробництва, але не оброблюваних протягом певного часу (відновлені оселища)
--	--	---

ДОДАТОК В – Класифікація екологічних і соціальних ризиків, прийнята ФРП

Категорія	Опис
Високий ризик	<p>Проект класифікується як такий, що має Високий ризик, після комплексного розгляду ризиків та впливів проекту, беручи до уваги наступне, залежно від обставин:</p> <p>а. Проект може спричинити широкий спектр значних негативних ризиків і впливів на населення або навколишнє середовище. Це може бути пов'язано зі комплексним характером проекту, його масштабом (від великого до дуже великого) або чутливістю місця (місць) реалізації проекту. При цьому враховується, чи мають потенційні ризики та впливи, пов'язані з Проектом, більшість або всі наступні характеристики:</p> <p>i. довгострокові, постійні та/або незворотні (наприклад, втрата основного природного оселища або осушення водно-болотних угідь), яких неможливо повністю уникнути через характер проекту;</p> <p>ii. великі за масштабом та/або просторовим охопленням (географічна територія або чисельність населення, що може зазнати впливу, є великою або дуже великою);</p> <p>iii. значний негативний кумулятивний вплив;</p> <p>iv. значний негативний транскордонний вплив; та</p> <p>v. висока ймовірність серйозних негативних наслідків для здоров'я людей та/або довкілля (наприклад, через аварії, утилізацію токсичних відходів тощо).</p> <p>б. Територія, яка може зазнати впливу, має високу цінність і чутливість, наприклад, чутливі та цінні екосистеми та оселища (охоронювані законом та визнані на міжнародному рівні території з високою цінністю біорізноманіття), землі або права корінних народів / традиційних місцевих громад Африки на південь від Сахари, які історично не отримують належних послуг, та інших вразливих меншин, інтенсивне або комплексне вимушене переселення або придбання землі, вплив на культурну спадщину або густонаселені міські райони.</p> <p>с. Деякі зі суттєвих негативних екологічних і соціальних ризиків і впливів проекту не можуть бути пом'якшені або конкретні заходи щодо пом'якшення вимагають складних та/або неперевіраних пом'якшувальних, компенсаційних заходів чи технологій, або складного соціального аналізу та впровадження.</p> <p>д. Існує серйозне занепокоєння, що негативний соціальний вплив проекту та пов'язані з ним заходи з пом'якшення можуть призвести до значних соціальних конфліктів або шкоди чи значних ризиків для безпеки людини.</p> <p>е. Існує історія нестабільності в районі реалізації проекту або в секторі, а також може існувати значне занепокоєння щодо діяльності сил безпеки.</p>

	<p>f. Проект розробляється в правовому або регуляторному середовищі, де існує значна невизначеність або конфлікт щодо юрисдикції конкуруючих відомств, або де законодавство чи нормативні акти не враховують належним чином ризику та наслідки складних проектів, або вносяться зміни до чинного законодавства, або правозастосування є недостатнім.</p> <p>g. Минулий досвід Позичальника та організацій-виконавців у розробці складних проектів є обмеженим, їхній досвід у сфері екологічних і соціальних питань може викликати значні труднощі або занепокоєння з огляду на характер потенційних ризиків та впливів проекту.</p> <p>h. Існує серйозне занепокоєння щодо спроможності та зобов'язань, а також досвіду відповідних сторін Проекту щодо залучення зацікавлених сторін.</p> <p>i. Існує низка факторів, що знаходяться поза контролем Проекту, які можуть мати значний вплив на показники екологічної і соціальної ефективності та результати проекту.</p>
<p>Суттєвий ризик</p>	<p>Діяльність класифікується як така, що спричиняє «Суттєвий ризик» після комплексного розгляду ризиків та впливів проекту, беручи до уваги наступне, залежно від обставин:</p> <p>a. Проект може бути не таким складним, як проекти з високим ступенем ризику, його екологічні і соціальні наслідки можуть бути меншими (від великих до середніх), а місце розташування може бути не у високочутливій зоні, а деякі ризики та впливи можуть бути суттєвими. При цьому враховується, чи мають потенційні ризики та впливи більшість або всі наступні характеристики:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. вони здебільшого тимчасові, передбачувані та/або зворотні, а характер проекту не виключає можливості їх уникнення або усунення (хоча для цього можуть знадобитися значні інвестиції та час); ii. існують побоювання, що негативний соціальний вплив проекту та пов'язані з ним заходи з пом'якшення можуть призвести до обмеженого рівня соціального конфлікту, шкоди або ризиків для безпеки людини; iii. вони є середніми за масштабами та/або просторовим охопленням (географічна територія та чисельність населення, яке може зазнати впливу, є середніми або великими); iv. потенціал кумулятивного та/або транскордонного впливу може існувати, але він є менш серйозним і його легше уникнути або пом'якшити, ніж для проектів з високим ризиком; та v. існує середня або низька ймовірність серйозних негативних наслідків для здоров'я людей та/або довкілля (наприклад, внаслідок аварій, утилізації токсичних відходів тощо), а також відомі та надійні механізми для запобігання або мінімізації таких інцидентів. <p>b. Очікується, що вплив проекту на території з високою цінністю або чутливістю буде меншим, ніж проектів з високим рівнем ризику.</p> <p>c. Пом'якшувальні та/або компенсаційні заходи можуть бути розроблені швидше і бути більш надійними, ніж у проектах з високим ризиком.</p>

	<p>d. Діяльність розвивається в правовому або регуляторному середовищі, де існує невизначеність або конфлікт щодо юрисдикції конкуруючих відомств, або де законодавство або нормативні акти не враховують належним чином ризики та наслідки складних проєктів, або вносяться зміни до чинного законодавства, або правозастосування є слабким.</p> <p>e. Минулий досвід Позичальника та установ-виконавців у розробці складних проєктів є обмеженим у деяких аспектах, а їхній досвід у сфері екологічних і соціальних питань свідчить про певні проблеми, які можуть бути легко вирішені за допомогою підтримки у впровадженні проєкту.</p> <p>f. Існує певне занепокоєння щодо спроможності та досвіду в управлінні залученням зацікавлених сторін, але ці проблеми можуть бути легко вирішені за допомогою підтримки у впровадженні.</p>
Помірний ризик	<p>Діяльність класифікується як діяльність з помірним ризиком після комплексного розгляду ризиків та впливів проєкту, беручи до уваги наступне, залежно від обставин:</p> <p>a. потенційні негативні ризики та впливи на населення та/або навколишнє середовище не є значними. Це пов'язано з тим, що проєкт не є складним та/або великим, не передбачає діяльності, яка може завдати шкоди людям або навколишньому середовищу, і розташований далеко від екологічно або соціально чутливих територій. Таким чином, потенційні ризики, впливи та проблеми, ймовірно, матимуть наступні характеристики:</p> <ul style="list-style-type: none"> I. передбачувані і, як очікується, тимчасові та/або зворотні; II. незначні за масштабами; III. специфічні для конкретного об'єкту, без ймовірності впливу за межами фактичного впливу проєкту; та IV. низька ймовірність серйозних негативних наслідків для здоров'я людини та/або навколишнього середовища (наприклад, не передбачає використання або утилізації токсичних матеріалів, очікується, що звичайні заходи безпеки будуть достатніми для запобігання нещасним випадкам тощо). <p>b. Ризики та наслідки проєкту можна легко пом'якшити у передбачуваний спосіб.</p>
Низький ризик	<p>Проєкт класифікується як проєкт з низьким рівнем ризику, якщо його потенційні несприятливі ризики та впливи на населення та/або навколишнє середовище, ймовірно, є мінімальними або несуттєвими. Такі проєкти, мають незначні ризики та впливи або взагалі не мають жодних негативних ризиків та впливів, і не потребують подальшої екологічної і соціальної оцінки після первинного скринінгу.</p>

Примітка:

Поняття «Категорія» ґрунтується на системі ESF Світового банку щодо класифікації екологічних та соціальних ризиків (2018 р).

Стосовно проєктів – ця СЕСУ застосовна до всіх проєктів та господарської діяльності, що фінансується МФО. МФО будуть підтримувати лише ті проєкти та господарську діяльність, що відповідають та перебувають у рамках політик МФО, а також очікується, що вони будуть відповідати екологічним і соціальним вимогам МФО у спосіб та в часові рамки, які є прийнятними для відповідних МФО. Для цілях цієї СЕСУ під поняттям «проєкт» мається на увазі проєктна/ господарська діяльність, щодо якої ФУУ звертаються по підтримки ФРП через ФУУ, як визначено в юридичній угоді між ФУУ та ФРП. Проєкти можуть включати нове кредитування чи діяльність та/або існуюче кредитування чи діяльність або їх поєднання.

ДОДАТОК С – Орієнтовний перелік видів діяльності з високим та суттєвим ризиком

1. Великомасштабне первинне сільське господарство або заліснення, що передбачає інтенсифікацію, зміну цільового призначення земель або перетворення важливих елементів біорізноманіття та/або критично важливих оселищ.

2. Масштабні лісозаготівлі або вирубка лісів на великих територіях.

3. Установки для інтенсивного вирощування птиці або свиней з більш ніж: (а) 85 000 місць для бройлерів, 60 000 місць для курей; (б) 3 000 місць для товарних свиней (понад 30 кг); або (с) 900 місць для свиноматок.

4. Великі греблі та інші споруди, призначені для затримання або постійного зберігання води, де новий або додатковий обсяг води, що затримується або зберігається, перевищує 10 мільйонів кубічних метрів.

5. Масштабні роботи з меліорації та морські днопоглиблювальні роботи.

6. Діяльність із забору підземних вод або схем штучного поповнення підземних вод у випадках, коли річний обсяг води, що підлягає забору або поповненню, становить 10 мільйонів кубічних метрів і більше.

7. Роботи з перекидання водних ресурсів між річковими басейнами, якщо це перекидання має на меті запобігання можливому дефіциту води і якщо обсяг перекинутої води перевищує 100 мільйонів кубічних метрів на рік, або роботи з перекидання водних ресурсів між річковими басейнами, якщо середньорічний багаторічний стік басейну водозабору перевищує 2 000 мільйонів кубічних метрів на рік і якщо обсяг перекинутої води перевищує 5 відсотків цього стоку (в обох випадках не враховуються роботи з перекидання питної води).

8. Трубопроводи діаметром понад 800 мм і довжиною понад 40 км, термінали та пов'язані з ними споруди для великомасштабного

транспортування газу, нафти і хімічних речовин або для транспортування потоків вуглекислого газу (CO₂) з метою геологічного зберігання, включно з пов'язаними з ними компресорними станціями.

9. Установки для зберігання нафтових, нафтохімічних або хімічних продуктів ємністю 200 000 тонн або більше.

10. Сховища для геологічного зберігання двоокису вуглецю.

11. Міжнародна комісія з великих гребель визначає велику греблю як греблю висотою 15 метрів і більше від основи. Дамби висотою від 5 до 15 метрів з об'ємом водосховища понад 3 мільйони кубічних метрів також класифікуються як великі греблі.

12. Установки для уловлювання потоків CO₂ з метою геологічного зберігання, де загальний річний обсяг уловлювання CO₂ становить 1,5 мегатонни і більше.

13. Муніципальні очисні споруди потужністю понад 150 000 мешканців в еквіваленті населення.

14. Масштабні об'єкти з переробки та утилізації твердих побутових відходів.

15. Установки для переробки та утилізації відходів, призначені для спалювання, хімічної обробки або захоронення шкідливих, токсичних або небезпечних відходів.

16. Великомасштабні установки для спалювання або хімічної обробки безпечних відходів потужністю понад 100 тонн на добу.

17. Масштабний розвиток туризму та роздрібної торгівлі.

18. Будівництво високовольтних повітряних ліній електропередачі.

19. Великомасштабні вітроенергетичні установки для виробництва енергії (вітроелектростанції).

20. Кар'єри та відкриті розробки, де поверхня ділянки перевищує 25 гектарів, або видобуток торфу, де поверхня ділянки перевищує 150 гектарів.

21. Промислові підприємства для (а) виробництва целюлози з деревини або аналогічних волокнистих матеріалів; (б) виробництва паперу та картону з виробничою потужністю понад 200 метричних тонн повітряно-сухого способу на добу.

22. Заводи для дублення шкур та шкіри, де потужність обробки перевищує 12 тонн готової продукції на добу.

23. Інтегровані хімічні установки, тобто установки для виробництва в промислових масштабах речовин з використанням процесів хімічного перетворення, в яких кілька агрегатів суміщені і функціонально пов'язані

один з одним, і які призначені для виробництва: базових органічних хімічних речовин; базових неорганічних хімічних речовин; добрив на основі фосфору, азоту або калію (простих або складних добрив); базових засобів захисту рослин і біоцидів; базових фармацевтичних продуктів з використанням хімічного або біологічного процесу; або вибухових речовин.

24. Комплексні установки для первинної виплавки чавуну та сталі; установки для виробництва кольорових необроблених металів з руди, концентратів або вторинної сировини за допомогою металургійних, хімічних або електролітичних процесів.

25. Діяльність, яка планується або може мати відчутний вплив, включно з кумулятивним впливом у поєднанні з іншими відповідними минулими, теперішніми та обґрунтовано прогнозованими подіями, на вразливій території міжнародного, національного або регіонального значення, навіть якщо категорія діяльності не зазначена в цьому переліку. До таких вразливих територій належать, зокрема, природоохоронні території, що охороняються законом та/або визнані на міжнародному рівні, або запропоновані для отримання такого статусу національними урядами, критичні оселища або інші екосистеми, що підтримують пріоритетні елементи біорізноманіття, території археологічного або культурного значення, а також території, що мають важливе значення для корінних народів або інших вразливих груп населення.

26. Діяльність, яка може призвести до значних негативних соціальних наслідків для людей або групи (груп) людей, які зазнають або можуть зазнати прямого чи опосередкованого впливу від цієї діяльності.

27. Діяльність, яка може спричинити значне вимушене переселення або економічне переміщення.

Контакти

Кліматична платформа ФРУ
01054, Україна, Київ
вул. М. Коцюбинського, 1.

+38 044 251-70-32
climate@fru.org.ua

 <https://climate.fru.ua/>

